

»Flaggið — savning- armerki tvørtur um øll mörk...«

Flaggdagurin varð sum vant hátíðarhildin í Klakksvík við skúlagöngu og flaggdröu á torginum í Vági. Í ár var roðurin hin ungi kennarin við Klakksvíkar skúla, Áshjörð Jacobsen, sum í roðu sinni segði:

Hatuvirða samkomu.

Tá eg liti út yvir hesa mannfjöld og siggi, hvussu nógv bæði ung og gomul eru saman komin til tess at heiðra flagg okkara, so kenni eg trondt til at ynskja Føroya fólk og tykkum hjartaliga til lukku við hesum hátíðardegi.

Tað eru í dag liðin 25 ár, síðan froyingarlingu eggið flagg — egið tjóðarmerki. — Tessvegna fari eg at triva eitt sindur í flaggsöguna, hóas hetta er gjørt áður, ta hesin dagur hevur verið hildin.

Í froyingafelagstíðini, tað er tíðin fyrri og eftir aldaskiftið, komu fram uppskot til froyiskt merki. Men nýtt til domis duk við vøðri í, summir høvdu tjaldursflaggið. Hesi merki rinu kortini ikki við.

Um tey ikki høvdu ta rettu flaggmegina í sær, ella tíðin ikki var búgvin, er ilt at meina um.

Hitt næsta stigið í flaggsöguni finna vit stutt eftir fyrra heimsbardaga. Um hetta mundi vóru slíkir menn sum Jens Oliver Lisberg og Janus Øssurson staddir sum studentar í Keyppmannahavn. Hesi menn og aðrir kendu saknir eftir einum froyiskum merki. Teir vísu, at tørvur var á einum savningarmerki heima í Føroyum, tá meðan teir plagdu at vera heima á Ólavsskúla og sóu bátarnar stevna inn móti Havnini, høvdu teir flestu antin vøðraflagg ella tjaldursflagg uppi.

Tað var hesum hugsjónarmennum greitt, at froyingar vóru hin sætta norðurlandstjóðin, ið á tí sama stóði at byggja á egið mála, egna mentan — harumframt var tjóðin sprotin av somu rót. Tá teir hugdu kring sjónarringin, tektu teir, at øll hini norðurlandi høvdu krossmerki í flagginum.

Av somu orsök máttu froyingar eisini nýta krossmerki, um teir vóru bera sama eyðkenni sum hinar broðartjóðirnar.

Ikki var langt frá hugsan til gerð hjá hesum merkismonnum. Føroya flagg skuldi vera: reytt — blátt — og hvítt. Litirirnir skuldu sýna eyðkenni av bæði landi og fólk, samstundis sum krossmerkið skuldi sýna, at hetta fólk, her búið, bygd í hella botni bæði tímiliga og í andaliga livinum.

Á vtri 1919 varð flaggið á fyrsta sinni sýnt fram alment á studentafundi hin 11. mars, og her varð tað góðkent av felagnum.

Hesin dagur var merkisdagur burturav. Stór var frein millum froyingar henda dag. Nú høvdu teir fingið merkið, teir av hjarta kundu nevna sít.

Jens Oliver Lisberg mundi ikki vera minni fegin enn hini, tí hann fór beinanvegin og fekk sær eitt froyiskt flagg, og tá ið hann hevði verið eftir tí, kundi hann ikki bara sær. Hann víði siggia, hvussu tað sá út í frískum loti. Jens Lisberg búið á Garði. Hetta sama dag læt hann flaggið veittra á stong út av vindeygnum, haðani hann hóði.

Nakrir íslenskir studentar stóðu niðri í røðinum og tosaðu, teimum var hvægjandi upp, og har sóu teir froyiska flaggið. Av tí at teir vísu, hvat hevði verið í umbúna, kendu teir, hvat hetta var, og teir biðaðu ikki leingi, men lótu hurra-rópini runga um garðin. Hesin fagnaður man hava komið væl við hjá Jens Lisberg.

Síðani fór hann heim at ferðast til ættarbygd sína, Fámin, og hann hevði flaggið við sær. Har í bygdini vant hann tað á stong. Sostatt hevur henda bygd heiðurin av at hava hyst merki okkara á fyrsta

sinni. Hetta hendi á sumri í 1919. Kortini skuldi ganga long tíð, áðrenn froyingar fóru at nýta flaggið á sjógv og landi. Hetta hendi just, tá mest tørvur var á einum savningarmerki — heimurinn sáð tá í einum loga.

Sum tey flestu víta, lagaði tað seg soleiðis, at Danmørk og Føroyar vórðu hersett av hvør sínum stríðandi parti. Tí bar ikki til hjá froyiskum skipum at sigla undir danskum flaggi, so sum tey plagdu. Og av tí at eitt serstakt froyiskt flagg var til, lýstu onglendingar hetta at vera froyiskt flagg hin 25/4 1940. Øll froyisk skip fingi boð um at hava eitt tiliki flagg umborð og nýta tað undir sigling.

Meðan allar oyðandi kreftir sluppu leysar, tá fingi landsmenn okkara í hendi jús tað, teimum tørvandi mest — merkið — ið teir skuldu koma at hevja hátt tey fimu árinu, ið vóru tey lagnutýngs, sum mannaættin hevur lívað. Ja, hetta merki fylgdi teimum í góðum og í ringum lötum. Tað minti teir á skyldu teirra móti landi og fólk.

Flaggið, ið var málað á skipsstúna, gjordi skipið til ein part av Føroyum — mangan var merkið seinasta heilsan úr Føroyum, áðrenn teir lótu eyguni aftur.

Flagg okkara hevur longu fest seg í hjortum várum til ein vøksur, ið fer at liva líka leingi, sum hetta fólk.

Tann unglingsfjöld, ið her er samankomin og øll onnur annars, kenna óivað á sær, at eitt merki er meira enn ein dukur av klæði, sum hevur vmsar litir ella skapils, og sum verður nýtt í ymskum færi, tá tað hóskar ella lagar seg soleiðis.

Um vit hugsa soleiðis, hava vit lutvis rætt, men eisini bara lutvis, tí flaggið ella merkið er sjálv samviskan í fólkunum.

Flaggið goymir alt tað í sær, sum fólk ið hevur verið, hevur gjørt, og er nú. Flaggið hevur umframt hetta ta virðismiklu uppgávu, at savna saman, vera savningarmerki tvørtur um øll mark, ið annars kunnu skilja fólk í einum landi. Undir landsins merki eiga vit øll at kunna fylkist øksl móti øksl uttan mun til áskoðan. Tað veri sær av politiskum, mentunarligum ella átrúnaðsligum slag.

Tá eg havi játtað at tosa í samband við flaggdagin, so er tað ikki uppgáva mín at tala um flaggið, men at tala fyri flaggið.

Tað, sum um ræður, er ikki, hvussu mong orð eg sjálvur kann siga um merkið, men um eg dugi at lurtu eftir, hvat flaggið hevur at siga mær og síðan at endurtaka hetta eftir forimuni.

Fyrst sigur tað, at vit hava felags lagnu og felags blóð, so, at vit eiga eitt fagurt land, ið er fritt og reint. Hetta land kreivur av okkum hvørjum einstøkum, at vit royna at varðveita ognir fedranna bæði mentunarliga og dagliga, og at vit eiga at nora sær meir. Tað kreivur av tí unga, at hann í uppvokstrinum er foreldrum sinum lýðin og ger teimum ikki til skammar, tá hann veksur til, men heldur ber arvin víðari frum á vegin — helst longur, enn umstøður og møguleikar loyvu foreldrum hansara.

Tá vit skulu koma út millum manna, eiga flaggið at vera á odda, tí kreivur tað av okkum, at vit hava virðing fyri tí, so at tað ósmæðsið kann umboða okkum.

Virðingin røkkur kortini longur enn so, tí hava vit ikki virðing fyri okkara eina merki, so kunnu vit heldur ikki hava virðing fyri øðrum merkjum, og hetta ræður líka nógv um.

Eg haldi, at tann stund, tá onglendingar góvu froyingum merkið í hendi hin 25/4 1940, var so álvarsli, at froyingar — fiskimenn okkara — beinanvegin kendu abyrgd sína og skiltu, hvat flaggið tosaði við teir.

Her eru helst fleiri fiskimenn — sjómenn — sum minnst væl til tað, sum hendi 25/4 1940.

Fleiri av tykkum hava helst verið hjástaddir ella verið við til at hevja merkið í húnar hátt á skipum tykkara hin fyrsta flaggdagin ella um ta tíðina.

Hvørjar kenslur, ið bylgdust tykkum í barni tá, veit eg ikki, men eitt veit eg: tit settu tykkum hog og góð mál, tit skiltu hvat flaggið talaði til tykkara, og tit framu mál tykkara so dyggiliga í vandasigling, at Føroya fólk aldri fer at gloyma tykkum tað.

Við hesar menn fari eg at siga: »Tit livdu tá í eini søguligari tíð, tit lutu í eini søguligari hending, og henni kunnu tit vera erin av«.

Hetta haldi eg meg kunna siga, av tí at tað var einin teirra, ið aftan á kríggið kundi hugsa at slepti aftur av hondum.

Hesi 25 árinu, ið liðin eru hava Føroya sjómenn borið flaggið við sær út til fremmand lond og yvir øll hav.

Teir hava strevst saman við tí — teir hava frott seg við tí — teir hava eisini kent sorgina nivandi saman við tí, — — — krossmerki.

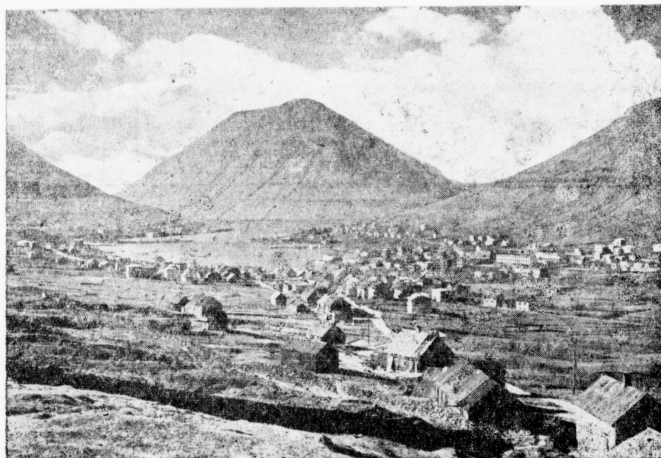
Merkið okkara — krossmerki, hetta er ikki at tilvið.

Norðurlond hava tíkið kristindóm so tætt at sær, at tey hava hildið tað hóskað best, at trúgvina eisini sermerkti dýrastu ogn teirra. Hetta gevur okkum serliga abyrgd, tí ta vit bera krossmerki fram, megu vit eisini kenna tær skyldur, hann leggur á okkum tær kristinmennskju. Vit megu rokna við, at aðrar tjóðir hava hetta í huga, tá teir siggia merki okkara.

Merki okkara biður okkum eisini varðveita ein annan arv: móðurmálið. Tað biður okkum vera góð við tað, eins og fedramir vóru. Vit eiga at royna at goyma tað óspilt og reini og hava virðing fyri tí. Tí hvat kann savna tjóðina betur til avreksverk enn málið, vissuliga einki.

Hetta eiga tey ungu at leggja sær í geyma.

Flagg okkara er ikki gamalt. Ja, hóast mannalívið er stutt, so eru mong enn á lívi, ið eru eldri enn tað, hóast vit rokna aldurin at vera frá 1919.

KLAKKSVÍKIN

Kortini kann tað vera sagt, at hesi 25 árinu froyingar hava starið undir tí, hava teir verið flagginum til heiðurs, og henda bygd, ið hevur hjallin í sjónum, hevur verið við til at bera tað fram á skipum sínum til heiðurs.

Við megu vóna, at hetta unglingsliðið, ið her er samankomið at bera flagginum heiður, fer at bera arvin víðari fram og vera tí til heiðurs eins væl og Føroya fólk hevur verið hesi 25 árinu, ið liðin eru.

Tey ungu hava lyndi til at halda, at tjóðskaparkensla og fosturlandskærleiki er nakað, ið teirra ættarliðið hevur upprunn.

Hetta helt eg sjálvur eisini til

fyrir nokrum fáum árum her fyrri. Eg var sjálvur staddur á hesum staði, tit eru á nú, og á roðara-pallinum stóð ein gamal maður, hann var farin um tey 70 árinu. Hann talaði í samband við ein sjómarsfund, í endanum av skilagðu orðum sínum segði hann:

Eg elski mitt land,
eg elski hvori mið,
eg elski landgrunnin við.

Slík orð kundu bert vera spottin úr bróstinum á einum manni, ið kendi ektaðan fosturlandskærleika í sær.

At enda fari eg at biðja samkomuna við mær at rópa trifalt

Danbjørg skrivur

Hví ræðast landsstýris- flokkarnir Útvarpið?

Orðaskiftið um broyting av heimastýrislógini skuldi verða útvarpað. Ja, nakrir menn sluppu at tala, flest allir frá landsstýrisflokkunum — bert tveir frá andstöðuni. Tað vóru Tr. Samuelsen fyrri sambandsflokkinn og J. Fr. Øregaard fyrri javnaðarflokkinn. Men tá gingi landsstýrisins nerrar fyrri. Tær tólu ið ikki meira, og so sleit formaðurin fundin. Poul Petersen fólkaflokksmáður hevði biðið um orðið. Hann smoygdi sær út, so at formaðurin skuldi kunna siga, at orðaskiftið var endað.

Tá róptu fleiri av andstöðuni og bóðu um orðið, men formaðurin vendi tað deyna oyrað til, fundurin varð slitin.

Á hesum sinni skal og bert siga hesu fáu orð. Men herum kundi nógv verið sagt; tí vit eru í eini gulltíð, og nógv kundi verið gjørt, — men aldri er so lítið gjørt úr nógvum, L. d. kann eg nevna, at meðan P. M. Dam sat sum logmaður, var øll inntøka landskassans fyrsta árið einans 15 milj. kr. og

síðsta árið 28 milj. kr., meðan nú er inntøka landskassans nærum 60 milj. kr. um árið. Bara tollinntøkan er 30 milj. kr. alto meira enn øll inntøka tað síðsta árið, meðan P. M. Dam var logmaður.

Nú kundi nógv verið gjørt bæði á landi og á sjógv.

Men skip fara undir hamarin og verða seld út av landinum, og mosin breiðir seg kring landið.

Ørökisskapur og ódugnaskapur hevur valdið í landi okkara. So kunna øll skilja, hví okkara lands-

leingi lívi fyrri Føroyum og merki tess. Eg haldi, at tey eiga tað uppi borið.

stýrið ræðist útvarpið, uttan tá ið teir einsamallir sleppa at halda roðu, og eingin javnaðarmaður sleppur at siga fólk samnefkan.

Men tað rokast ikki, at aldri er gjørt so nógv av so lílum, sum meðan P. M. Dam var logmaður, — og aldri er gjørt so lítið av so nógvum sum nú, meðan nústandi landsstýrið hevur havt ræðið í Føroyum.

Tibetur er fjeldin nú vaknað, og so liður nú móti endanum av hesum ómegdar og vanstyr. Nú verður brátt at lýsa í eystri og dimmið fer at lætta.

J. H. Danbjørg.

FÆRØSK MARGARINE

Vita No 1

VITAMINISERET

FÆRØSKT PRODUKT

FINT PRODUKT